

การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ในกิจกรรมศิลปะ
ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงาน
ของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้
รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้

ทัศนีย์ ดีเลิศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการการการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มิถุนายน 2551

การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ในกิจกรรมศิลปะ
ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงาน
ของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้
รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้

ทัศนีย์ ดีเลิศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มิถุนายน 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

A COMPARISON OF CREATIVE THINKING AND EMOTIONAL QUOTIEN IN
PERFORMING ARTS OF PRE-SCHOOL STUDENTS USING BRAIN - BASED
TRISIGKA MODEL AND CREATIVE ARTS ACTIVITY LEARNING MODEL

TUSSANEE DEELERT

A Thesis Sumitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Learning Management
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

June 2008

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ ในกิจกรรมศิลปะของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้
โดย	นางทัศนีย์ ดีเลิศ
สาขา	การจัดการการการเรียนรู้
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร แมลงภู
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์วันิช สุธารัตน์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร แมลงภู)

.....กรรมการ

(ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง)

.....กรรมการ

(ดร.แสน สมนึก)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการการเรียนรู้

.....อธิการบดี

(รองศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง)

มิถุนายน พ.ศ. 2551

ทัศนีย์ ดีเลิศ. (2551). การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ในกิจกรรมศิลปะของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง โดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การจัดการการการเรียนรู้). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร แมลงภู, ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ในกิจกรรมศิลปะของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง โดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้เรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดนาค อำเภอบางปะหัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก กลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขา และกลุ่มหลังเป็นกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะ แบบทดสอบคู่มานด้านความคิดสร้างสรรค์ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ใช้เวลาในการทดลอง 27 ชั่วโมง โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง แผนแบบ pretest-posttest comparison group design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมหลายตัวแปร (MANCOVA) ซึ่งใช้ความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มที่จัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง โดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน
2. ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มที่จัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง โดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

Tussanee DeeLert. (2008). **A Comparison of Creative Thinking and Emotional Quotient in Performing Arts of Pre-School Students Using Brain-Based Trisigka Model and Creative Arts Activity Learning Model.** Master Thesis, M.Ed.(Learning Management). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee : Associate Professor Dr. Somporn Malangpoo, Dr. Chidchai Sananseang.

ABSTRACT

The purpose of this research was to compare creative thinking and emotional quotient in Performing Arts of pre-school students using brain-based Trisigka Model and the Creative Arts Activity Learning Model. The sample group used in this research included kindergarten II students, at Wat Nark School studying in the second semester of the academic year 2007 in Bangpahun District which is under Phranakhon Si Ayutthaya Education Service Area I. The sample was divided into 2 groups of 15 students each, using sample random sampling. The first experimental group was taught by brain-based Trisigka Model and the second group by Creative Arts Activity Learning Model. The research instruments consisted of lesson plans for Arts activities, a creative thinking ability parallel test, emotional quotient evaluation, and a self-confidence observation. The duration of the experiment was 27 hours. The research design was pretest-posttest comparison group design. Statistical analysis was performed by multiple analysis of covariance (MANCOVA), using self- confidence as a covariate.

The research results revealed the following :

1. Creative thinking of the group taught by brain-based Trisigka Model and that of the group taught by Creative Art Activity Learning Model was no different.
2. Emotional quotient of the group taught by brain-based Trisigka Model and that of the group taught by Creative Art Activity Learning Model was no different.

กิตติกรรมประกาศ

ขอรำลึกถึงพระพุทธรูปขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นจุดก่อเกิดของศีลสมาธิ ปัญญา และหลักธรรมนานัปการซึ่งผู้วิจัยยึดถือเป็นแนวปฏิบัติที่ค้ำจุนแห่งชีวิต

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร เมล่งกู อาจารย์ที่ปรึกษา ที่เมตตาให้คำแนะนำ แก้ไข และชี้แนะแนวทางจนเกิดปัญญาแจ่มชัดในการดำเนินวิจัย และ ดร. ชิดชัย สนั่นเสียง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาช่วยให้คำแนะนำ ปรับปรุงข้อบกพร่อง ทำให้งานวิจัยมีความประณีต รอบคอบและสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณไว้อย่างสูง ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ได้แก่ นายชินยง ราชวงษ์ ดร.กฤษณา กิตติ ดร.สุภัทรา คงเรือง นางลัดดา อ่อนลมุล และนางปิยะรัฐ จำเนียรพันธุ์ ที่ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นายสมคิด ศรีประสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนาค และคณะครูสาขปฐมวัยโรงเรียนวัดนาค ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณงามความดีที่ได้จากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่พระคุณมารดาผู้ล่วงลับ บิดา ครู-อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จคือสามีและบุตรที่ให้ความรัก ความหวังใจต่อผู้วิจัยเสมอมา

ทัศนีย์ คีเลศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฒ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
สมมติฐานการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.....	12
ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย	13
การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.....	13
การประเมินผลเด็กปฐมวัย.....	17
กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย.....	19
ความหมายของกิจกรรมศิลปะ	19
ความสำคัญของการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย.....	20
จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย	๒1
แนวการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย.....	ฅ
พัฒนาการทางศิลปะของเด็กปฐมวัย.....	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2 (ต่อ) แนวคิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง.....	26
ความหมายของแนวคิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง	26
การเรียนรู้และการทำงานของสมอง.....	27
การนำหลักการทำงานของสมองไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	32
การเรียนรู้รูปแบบไตรสิกขา	36
ความหมายของไตรสิกขา	36
ขั้นตอนการเรียนรู้รูปแบบไตรสิกขา.....	37
ความสัมพันธ์ของแนวคิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง กับการเรียนรู้รูปแบบไตรสิกขา	38
รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้.....	40
ความหมายของรูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้	40
องค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้.....	41
ความเชื่อมั่นในตนเอง	43
ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง	43
องค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเอง.....	44
การวัดความเชื่อมั่นในตนเอง	45
ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์.....	46
ความคิดสร้างสรรค์	47
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์.....	47
ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์	49
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์.....	52
การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์.....	54
การวัดความคิดสร้างสรรค์.....	58
ความฉลาดทางอารมณ์	59
ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์.....	59
ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์	60
องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์.....	66
	การวัดความฉลาดทางอารมณ์.....	69
	การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน.....	70
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงาน ของสมอง.....	71
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้รูปแบบไตรสิกขา.....	72
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนรู้.....	73
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์.....	74
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	75
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	77
	การออกแบบการวิจัย.....	79
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	80
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
	ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาด ทางอารมณ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับการทำงานของสมอง โดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการทดลอง ของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขาและการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้.....	101
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ก่อนการทดลอง ของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขาและการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้.....	103
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลอง	106
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	110
สรุปผลการวิจัย.....	111
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	125
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	127
ภาคผนวก ค ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	135
ภาคผนวก ง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	139
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์.....	170

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ฉ คะแนนความคิดสร้างสรรค์ คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ และคะแนนความเชื่อมั่นในตนเอง	174
ภาคผนวก ช คู่มือการจัดการเรียนรู้	181
ประวัติย่อผู้วิจัย	280

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ลำดับขั้นการเกิดการเรียนรู้แต่ละช่วงวัย.....	31
2	การทำงานของสมอง และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้.....	32
3	องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต.....	63
4	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	78
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน ของแบบทดสอบ ทั้ง 2 ชุด	90
6	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการทดสอบค่า t ของคะแนนจากแบบทดสอบ ทั้ง 2 ชุด	90
7	กำหนดการทดลอง	95
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ ของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบ ไตรสิกขากับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนรู้.....	99
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อมั่นในตนเองของการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขากับการจัดการ เรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้.....	100
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์ก่อน และหลังการทดลองของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงาน ของสมองโดยใช้รูปแบบไตรสิกขา	101
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์ก่อน และหลังการทดลองของการจัดการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนรู้.....	102
12	ผลการทดสอบความเหมือนของเมทริกซ์ค่าแปรปรวนร่วมด้วยสถิติทดสอบ Box' s M ของความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนทดลอง	103

13	ค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองก่อนทดลองกับความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์ก่อนทดลอง	104
----	---	-----

๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
14	ผลการเปรียบเทียบความแปรปรวนหลายตัวแปรของความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์ก่อนทดลอง โดยใช้ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวแปรร่วม	105
15	ผลการทดสอบความเหมือนของเมตริกซ์ค่าแปรปรวนร่วมด้วยสถิติทดสอบ Box' s M ของความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนทดลอง	106
16	ค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองก่อนทดลองกับความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์หลังทดลอง.....	107
17	ผลการเปรียบเทียบความแปรปรวนหลายตัวแปรของความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์หลังทดลอง โดยใช้ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวแปรร่วม.....	108

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2	ขั้นตอนการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์.....	7
3	แผนแบบการทดลอง.....	79
4	วัฏจักรของการบริหารสมอง.....	82

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา